

Wiadomości krajowe.

— Ze Lwowa. —

D. 27. zwrócił N. Pan uwagę Swoię na różne gmachy publiczne i Kancelaryie różnych Władz. N. Cesarz Jmć oglądać raczył przed południem gmach dykasteryjalny, Kancelaryie naczelnego dowództwa wojskowego, Administracyi dóbr skarbowych, Urzędu Cyrkulowego, Administracyi tabakowey i stęplu, daley gmach akademii a w szczególności bibliotekę, zbiór numizmatów i monet, gabinet fizyczny, historyi naturalney i anatomiczny, słuchalnię ohyrurgiczną, nakoniec szkołę reslną i gmach szkół normalnych. Po południu obecny był Monarcha wielkim ćwiczeniom wojskowym wykonanym przez załogę tuteyszą pod rogatką Janowską. Wojsko to zyskało szczęście pochwalonem bydź od Monarchy dla swej piękney postawy, zręczności i pewności w wykonaniu różnych obrótów. W wieczor raczył N. Pan odwiedzić teatr. Nadzwyczaj licznie zgromadzona publiczność, za pierwszym zaraz ukazaniem się J. C. K. Mci, oddała się z uniesieniem uczuciom najwyższej radości, a tym upoisona, pośród głośnych okrzyków, wynurzała naygorętsze życzenia, któremi oddychali wszyscy dla najlepszego z Monarchów. Wido-wisko rozpoczęło się przedstawieniem Obrazu alegorycznego ozdobionego ómiąca blaskiem cyfrą N. Pana i odśpiewaniem hymnu Ludu: »Boże zachoway Cesarza Franciszka.« Potem nastąpił akt pierwszy z opery Rossiniego: »Elzbieta« w ięzyku Niemieckim, a w ięzyku Polskim wyprawiona był Scena sielska, zawierająca w sobie kilka pieśni do uszczęśliwiającego nas przybycia Monarchy zastosowaneych i ożywionych tańcami narodowemi, odpowiadającemi panującym pod ten czas uczuciom najwyższej radości. Rzecz osłą zakończył drugi Obraz greckim ogniem oświecony. Podczas widowiska, gdzie tylko zwrót był do szczęśliwego w tym dniu wydarzenia i nieograniczoney przychylności wiernego Ludu Galicyjskiego, nay przychylnego Monarchy, tam Publiczność za każdym razem, wybuchała z uniesieniem w głośnie okrzyki radości.

D. 28. znajdował się N. Pan na Nabrzeżnistwie odprawionem przez JW. JX. Arcybiskupa Prymasa w Kościele metropolitalnym. Potem oglądać raczył koszary artyleryi, wielkie koszary i dom przez wojsko zajęty obok Seminarium grecko-katolickiego, a nakoniec wojskową piywalnię. W południe miały to szczęście niektóre Damy zebrane w sali bawialney JW. Hrabiny Taaffe, małżonki JW. Gubernatora, oglądać pośród siebie Monarchę, który ze zwyczajną sobie przystępnością z każdą z osobna naylaskawiey raczył zabawić się.

Czas popołudniwszy od samey 4tey godziny aż do późnego wieczora poświęcił Monarcha na ciągłe posłuchania.

D. 29. po Mszy S. ieszcze przed południem oglądał N. Pan dom chorych i sierót u Sióstr Miłosierdzia, Seminarium Łacińskie i Grecko-katolickie i szpital powszechny. Wszędzie zwracał N. Pan uwagę Swoię na stan Instytutów, a szczególniey ich gmachów i na fundusze ich utrzymania.

Po stole miała szczęście Deputacyja Stanów Galicyjskich przedstawić Monarsze obecne położenie kraju, i stosowne do tego prosby swoje naypokorniey przełożyć.

Wieczor przeszedł znowu na lioznych posłuchaniach.

Przez cały dzień Żoty z. m. został N. Pan w pomieszkaniu Swoim i poświęcił go sprawom Stanu.

Dnia 1. b. m. Października o godz. 6tey z rana, opuścił N. Pan naszą Stolicę, puściwszy się do Złoczow, Tarnopol i Zaleszczyki do Czerniowiec.

JO. Xiążę Metternich, tajny Kanclerz Domu, Dworu i Stanu dla lekkiey słabości odłożył wyjazd swoy do Czerniowiec na dni kilka. Poiedzie zaś na Stanisławów.

Hurs Wiedeński z dnia 24go Września: Obligacye długu Stanu 5 procentowe w M. K. 8112; — Obligacye na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. K. — Obligacye na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. K. — Certyfikaty na pożycz. z r. 1821 za 100 M. K. — Hurs na Augsburg: za 100 Kur. — Uso: — Moneta konwencyynna za 100, 249 7/8. — Akcyje bankowe, icdna po 912 ZR. M. K.

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpania.

Monitor z d. 15go umieścił doniesienie szpiegów z Puerto-Real iz le Moulin o stracie, którą ponieśliśmy podczas atakowania Trocadero. Według tego doniesienia Francuzi utracili 1 Oficera i 52 podofficerów tudzież żołnierzy, z których 8 ucinano członki. Poymano 209 Hiszpanów, z tych iednego amputowano.

W skutku wspomnianey już w gazetach naszych kapitulacyi czwartego Hiszpańskiego oddziału woyska zawartey między Marszałkiem polnym D. Antonio Rosello naczelnym dowodzącą wzmiankowanego potku i Marszałkiem polnym Margrabią Margueryie dowodzącą trzeciej brygady drugiej dywizyi pierwszego Francuzkiego oddziału woyska postanowiono:

Art. 1. Ażeby Jenerał D. Antonio Rosello naczelną dowodząca 4go Hiszpańskiego oddziału woyska, Marszałek polny D. Petro Mandez de Vigo, Jenerał Brygadzier D. Juan Palarea, wszyscy Pułkownicy i inni Officerowie, tak cywilni, iak i woyskowi urzędnicy, lekarze i chirurgowie, naresioie wszyscy żołnierze tak od piechoty, iak i od jazdy i artyleryi składający kolumnę pod dowództwem Jenerała D. Antonio Rosello złożyli broń i zostaną wojennymi jeńcami, poczem do Francyi pod Francuzką zastoną odprowadzeni będą.

Art. 2. Jenerałowie i Officerowie, urzędnicy tak cywilni iak i woyskowi zaszczytzeni godnością officerską zatrzymają swoje ruchome dobra, pieniądze, sprzęty i konie, lecz z tych ostatnich tyle tylko, ile podług godności swojej potrzebują. Podofficerowie, kaprale i żołnierze zatrzymają swoje rzeczy, Jenerałowie i Officerowie szpady.

Bulletyn.

Główna kwaterya Puerto de Santa Maria
d. 2. Września.

Xiążę Ango ulewe stanąwszy ledwie pod Kadyxem postanowił natychmiast opanować Trocadero, stanowisko, które obleżeni licznymi robotami starali się zrobić niepokonanem. Ciąsina lądowa na której leży, odcięta była od czasu ostatniego obleżenia kanałem, albo Cortadurą na 70 metrów szerokości. Głębokość wody czyli namulizny w tym kanale wynosiła nawet przy największem odlewie 3 do 4 stóp. Za kanałem wystawiono wysoką linię szanców z wychodzącymi kątami, i nieżono ie 45 działami różnego wagomiaru. Tysiąc siedemset wyborowych i nazywanych

leńszych żołnierzy bronilió tych warowni wciąż ie udoskonalając. Boki i przychody strzeżone były ogniem znaczney ilości szalup paszarskich. Tak wielkie oddalenie Trocadero od Puerto-Real, z kąd zamysłaliśmy uderzyć, ziemia okryta krzakami i roślinami morskiemi przezco nie mogliśmy iść w porządku przeciw nieprzyjacielowi, a nakoniec ów doskonały stan obrony, iaki nieprzyjaciel nadał swoim warowniom, to wszystko zmusiło Xiążęcia do założenia okopów. Zaczęto ie w nocy z 19go na 20ty Sierpnia a od 24. do 25go wystawiliśmy już drugą równoległą linią na 120 stóp od kanału. Dni następnych zatrudniano się udoskonaleniem i uzbrojeniem naszych bateryy. Nieprzyjaciel sławał nieustannie ognia, lecz nie potrafił ani zachwiać gorliwości, ani zasępic wesołego umysłu pracujących. Jedynie, ażeby utrudzić nieprzyjaciela, z początkiem d. 20go zaczęły bateryy nasze mocną kanonadę. To było powodem, że dowodcy obłożonych tego ieszoze samego wieczora ogłosili w Kadyxie, żeśmy znakomitą kłeskę ponieśli. Mieszkańcy Kadyxu obchodzili to mniemane zwycięstwo ogólnem oświeceniem miasta, tańcami i koncertami. Tymczasem kanonada ta była tylko wstępem do szturm, który podług rozkazu Xiążęcia miał nastąpić z 30. na 31. W tym celu posłano rozkazy Hrabieniu Bourdesoult głównemu dowodcy oddziału posiłkowego, a Xiążę Jegomość wydał do tego ataku następujące rozporządzenia. Zgromadzono 14 kompanii Elitów. Bataliony 3go, 6go i 7go pułku gwardyi, tudzież 3ci batalion 34go i 3ci batalion 36go pułku gotowały się do boiu. Tuż za niemi postępował oddział podkopyników i kompania artylerzystów. Trzy bataliony gwardyi i 34ty pułk liniowy postępowały ciągle, 3ci batalion 36go pułku został się na odwodzie. Ci Officerowie mieli dowodzić kolumnami, którzy zeszytych noy umieli z największą odwagą wysledzać najłatwiejsze przeprawy przez kanał. Woysko szło z największą spokojnością przez okopy, a na wysokości drugiej równolegley linii uformowało się w iedną kolumnę. Miało rozkaz przeprowadzić się przez kanał i bez najmniejszego wystrzału uderzyć na pierwsze warownie. Pierwsza dywizya miała zbaczać to w lewo, to wprawo i starać się opanować bateryy, a reszcie kolumny nakazano udać się z drugiej strony szanców i działać podług okoliczności. W równym czasie wystawił Naczelnik artyleryi Jenerał Porucznik Tirelet most uzbrojony i spuścił go po Rio-San-Pedro. celem pozyskania związków z kanałem Cortadury, a Naczelnik inżynierów Jenerał Po-

rucznik Dode rozkazał Podpułkownikowi Dupau, ażeby ułatwić wojsko wychód z drugiej równoległej linii. Ścisłe i odważnie wykonywano rozkazy Xiążęcia. Mimo ognia nieprzyjacielskiego, głębokości wody od 4 do 5 stóp i palisad z tawtey strony brzegu wystawionych przeprawiła się kolumna o kwadransie na 3cią przez kanał, a nie upłynęło minut 15cie gdy już była w środku warowni. Żołnierze mścili się za obelgi, któremi Hiszpanie miotali na nich podczas robienia okopów i dla tego pierwszych, którzy napadli, przebiłi bagnietami i prawie wszystkich artylerzystów pozabiałli na działach. Zająto także warowny młyn Guerra, gdzie stał odwód nieprzyjacielski, a odebrane 45 dział, któremi linia warowna uzbroioną była, zwrócono przeciw nieprzyjacielowi. Xiążę udał się natychmiast na zdobyte stanowisko, i powitany był wybuchami radości od tych żołnierzy, którzy tak świetnie osprawiliwili jego zaufanie. Tym czasem nieprzyjaciel zamknął się w domach stojących przy uściu kanału, który dzieli Trocadero od wyspy i zamku St. Luis. Tam prowadziła tylko wąska, kilkakrotnie wiciąca się i z przeszkodami połączona droga. Nieprzyjaciela broniły szanice uzbroione puszkarskimi barkami i bateriami zamku Puntales. Gdy się wojsko nasze uporządkowało i zaopatrzyło się suchemi ładunkami, postanowił Xiążę Jegomość opatrzywszy przystępy do tych warowni, opanować je zbrojną ręką. Rozkazał Jenerałowi Bourdesonlt z trzemi batalionami 36go i 34go pułku postąpić na przód, a batalion gwardyi zostawić na zasadzce. Mimo ognia dawanego z zamku Puntales, z flotylli, i z pięciu dział leżących na warowniach i od całej piechoty nieprzyjacielskiej, mimo przeszkod, iakich nastęrczała ziemia poprzerzynana na fossy i mieszcząca w sobie głębokie bagna, wszelako nieprzyjacielowi odebrano stanowisko, a działa będące na niem obrócono ku tym, którzy odplynąć chcieli i osadzono niemi zamek St. Luis. Podczas tego mocnego ataku niemniej zaciętego iak pierwszy poymano głównego dowódcę woysk zgromadzonych w Trocadero, Pułkownika Garces, członka Stanów i wielu innych Oficerów. Przed 9tą godziną zostaliśmy Panami całego Isthmu, przyczem stracił nieprzyjaciel 150 zabitych, 300 mu raniono, a 1,000 zabrano w niewolę. Zaledwo 250 mogło odplynąć i to wielu było ranionych. Z tego względu uważać można oddział nieprzyjacielski w Trocadero za zupełnie zniesiony. Francuzki żołnierz okazywał w dniu tym tyle odwagi, ile w każdym innym czasie i z taką natarczywością

uderzał, żeśmy zaledwo mieli 35 zabitych a 110 ranionych. W téy chwili, gdy nastąpiło zdobycie Trocadero, płynęła wzdłuż Guadalety flotylla wyszła z Puerto de Santa Maria, a złożona z 11 szalup puszkarskich, bombardów i t. d. celem połączenia się z flotą pod Kadyxem. Hiszpanie wyprawili wprawdzie z Puntales 15 szalup puszkarskich i 2 mistyki, chcąc przeszkodzić owym okrętom, ażeby nie lądowały, lecz ogniem z bateryi S. Catalina i z brygu Lilloise zmusiliśmy okręty nieprzyjacielskie do odwrotu. Lilloiza i okręt Kapitana Lemaran ścięły ie aż pod baterie Kadyxu, a nawet kilka razy dano ognia do tego miasta. Podczas téy świetnéy potyczki całe wojsko było pod bronią, tak w Chiclana, iak i w całej operacyjnój linii i krążyło po wszystkich stronach. Jenerał Bourdesoulte poczynił najlepsze rozporządzenia i w dniu tym, tyle świetnym dla Francuzkiego oręza, tak wykonał rozkazy Xiążęcia Jmci, że na największą zastęguie pochwałę. Jenerał Porucznik Obert bezpośrednio pod nim dowodzący i Jenerałowie Hrabia d'Escars i Baron Gougeon, którzy będąc na czele kolumn umieli korzystać z gorliwości woysk swoich, pomagali mu z największą skuratnością. Wszystkie oddziały czyniły swoję powinność, woltżerowie gwardyi Szwajcarskiéy dobiłali się o pierwszeństwo z gwardyją Francuzką. Xiążę Jmć ze wszystkich kontent. Nazwiska wyszczególniających się woyskowych przełożone mu będą, Już tu wspomnieć należy o świetnój odwadze Xiążęcia Carignan, który zyskawszy od naczelnego Wódcza pozwolenie wyruszenia z pierwszym woyskiem, walczył ciągle na nyniebezpieczniejszych stanowiskach wraz z Oficerami swoimi z Król. Sardyńskiego woyska, to jest: z Jenerałem Margrabią Faverges, z Podpułkownikiem d'Isasca i z Kapitanem Costa. (Tu następią pochwały.)

Wielka Brytania i Irlandyia.

Przy niezmiernój ilości widzów klas wszystkich otworzono d. 5. Września zatokę portu Sheerness. Rozdano na tę uroczystość trzy tysiące biletów. Na dane hasło i wśród grzmotu dział wplynął Lord-Howe, nowy okręt o 130 działach, do wyznaczonej dla niego zatoki. Port Sheerness ma teraz trzy zatoki, w których mieścić się mogą okręty największego gatunku. Użyciem machin parowych można z tych zatok w 40 minutach spuścić wodę i używać ie potem iakó mieysca przeznaczone do naprawy okrętów, a to za pomocą kanału, który spuszcza wodę i daje ruch maszynie. Za-

toki te są tylko jedną częścią z tych robót, które później przedsiębrane będą, ażeby port wspomniany zrobić miejscem wygodnym do naprawy okrętów.

W ł o c h y.

Dokończenie artykułu wyciętego z Gazyety Rzymskiej (*Diario di Roma*) z d. 3go Września, a przerwanego w naszej ostatniej Gazecie:

»Po ukończeniu obrządków kościelnych zgromadzili się Kardynałowie do zwozajny Kapitulnej sali odprawiać dziewięć główną Kongregacyją, na której nadzwyczajny Poseł i pełnomocny Minister Króla Obojczy Sycylii, Margrabia di Fuscaldò, i nadzwyczajny Poseł i pełnomocny Minister Króla Jmci Hanowerskiego, Baron Reden, złożyli w imieniu swoich dostojnych Monarchów uczucia najgłębszego smutku z powodu śmierci Piusa VII., na co Kardynał Dziekan odpowiedział z podziękowaniem.«

»Dnia 2. Września, ostatniego z dziewięciodniowych nabożeństw odprawił Mszą w chorowej kaplicy kościoła Watykańskiego Kardynał Bertalozzi, po której ukończeniu miał JX. Foscolo, Arcybiskup Korfski, mowę pogrzebową w łacińskim języku za zmarłego Papieża. Potem przeżegnane były zwłoki pięć razy przez celebrierającego i Kardynałów: Pedicini, Serpuli, Pallotta i Falzacappa. Po nabożeństwie udali się Kardynałowie do sali Kapitulnej i mieli dziesiąte posiedzenie, na którym podług zwyczajowi Kardynałowie, którzy Dyakonami nie byli, pokazywali Papieżkie brewe, dające im głos przy obiorze nowego Papieża.«

»Dnia wczorajszego z rana (d. 2. Wrześ.) udali się Kardynałowie do chorowej kaplicy kościoła Watykańskiego, w której celebrował Kardynał Dziekan della Somaglia, poczem JX. Testa, Sekretarz Papieżkich Brevów *ad Principes* miał kazanie w łacińskiej mowie względem nadchodzącego wyboru Papieża (*de eligendo Summo Pontifice*).«

»Po południu między 4. i 5. godz. zgromadzili się Kardynałowie w kościele S. Sylwestra na Kwirynalskiej górze, gdzie śpiewacy Papieżkiej kaplicy odśpiewali: *»Veni Creator Spiritus!* Po odśpiewaniu pierwszey zwrotki szli Kardynałowie z kościoła przez osadzony wojskiem plac Kwirynalski do pałacu Papieżkiego, gdzie było inż wszystko na Konklawę przygotowane. Orszakowi temu przewodował JX. Mazio, Sekretarz Świętego Zgro-

madzenia ze swoimi Kancellistami, po nim następował Mistrz Obrzędów z Papieżkim krzyżem i Kardynałowie*) ze swoimi Konklawistami a to w następującym porządku: Kardynałowie Biskupi: della Somaglia, Paoa, Spina, Galeffi i Castiglioni; Kardynałowie Xięża: Brancadoro, Fesch, della Genga, Severoli, Morozzo, Testaferrata, Cesarei, Bardaxi, de Gregorio, Doria, Ercolani, Bertazzoli, Falzacappa, Pallotta, Serlupi, Pedicini, Pandolfi, Turiozzi, Dandini, Odeschalchi i Zurlo; Kardynałowie Dyakoni: Consalvi, Albani, Cavalobini, Caccia Piatti, Vidoni, Rivanola, Frosini-Risario i Sforza.«

»Gdy wspomnieni Kardynałowie przybyli do kaplicy Paulińskiej ukończono hymn *»Veni Creator»* ze zwozajnymi modłami, poczem Kardynał Dziekan miał krótką i zwięzłą mowę, napominając Święte Zgromadzenie, ażeby iak naygorliwiej zatrudniało się wyborem nowej Głowy Kościoła. Tu raz jeszcze odczytano bule Papieżkie dotyczące się wyboru Papieża, a Kardynałowie poprzysięgli dotrzymać w nich zawarte przepisy. Taką samą przysięgę wykonał naywyższy Ochmistrz JX. Marazzani, w charakterze Gubernatora Konklawy, Xiążę Chigi, iako Marszałek i wielu innych przy Konklawie umieszczonych urzędników.«

»Kardynałowie udawszy się do cel swoich odebrali odwiedziny od ciała dyplomatycznego, od Prałatów, od Rzymskiej Szlachty i innych znakomitszych osób. Między 9. i 10. godziną wieczorem dano zwozajny trzykrotny znak dzwonem, poczem wszystkie obce osoby oddały się z Konklawy i nastąpiło zupełne onegoż zamknięcie.«

R o s s y i a.

— Z Wilna d 3. Września. —

Cesarz Jmć raczył przybydź do miasta Szlisselburga, dnia 16. Sierpnia o pół do wtórej, z południa. Zkąd w dalszą pucił się podróż, traktem do Ładogii.

*) Zgromadzenie Kardynałów składa się teraz z 33 członków, między którymi 6 Biskupów, 36 Xięży a 11 Dyakonów. Jest tam 2 Niemieckich Kardynałów, 3 Francuzkich, 1 Hiszpański, 1 Portugalski, a reszta wszyscy sami Włochy. W spomnieni dway Niemieccy Kardynałowie są: ArcyXiążę Rudolf, Arcybiskup Ołomuniecki i Kardynał Haeffelin, Królewsko-Bawarski Poseł w Rzymie. Hiszpańskim Kardynałem jest Dyonizusz Bardaxi y Azaara, były Audytor przy naywyższym Rzymskim Trybunale, a Portugalskim Patriarcha Lizboński.